

PROGRAM OBRAZOVANJA ZA STRUČNO USAVRŠAVANJE DRŽAVNIH SLUŽBENICA I SLUŽBENIKA ZA STRATEŠKO PLANIRANJE

Opšte informacije o programu

Cilj ovog programa obrazovanja jeste osposobljavanje državnih službenika/ca u domenu planiranja, pripreme, sprovođenja, monitoringa i evaluacije strateških dokumentata, te izvještavanje o njihovom učinku i rezultatima uz poštovanje principa rodne ravnopravnosti.

Uslovi za napredovanje i završetak programa: Obavezno prisustvo na minimum od 80% od ukupnog trajanja Programa. Uslov za uspješan završetak Programa je položena pisana, odnosno usmena/praktična provjera znanja. Pohađanje ovog programa nije uslov za formalno napredovanje.

Ishodi učenja:

Po završetku programa obrazovanja, polaznik/ca će biti sposoban/na da:

- Objasni proces razvijanja politika u Crnoj Gori, ključne analitičke metode, i ključne zahtjeve za strateška dokumenta u Crnoj Gori, uključujući i orodnjavanje;
- Primijeni savremene metode analize stanja i identifikacije problema, uključujući rodnu perspektivu;
- Postavi strateške i operativne ciljeve koji odgovaraju na identifikovane probleme u analizi stanja i izvrši analizu njihovog uticaja na životnu sredinu, te definiše prateće indikatore uspjeha sa početnim, srednjoročnim i ciljnim vrijednostima, u skladu sa principom orodnjavanja politike;
- Definiše reformske aktivnosti sa svim pratećim elementima u sklopu akcionog plana implementacije strategije, sprovede proces savjetovanja i komunikacije strategije;
- Kreira budžet neophodan za implementaciju strateškog dokumenta, koji odgovara potrebama muškaraca i žena;
- Dizajnira i sprovede plan monitoringa i izvještavanja implementacije strategije;
- Pripremi i sprovede evaluaciju implementacije strateškog dokumenta po svim segmentima.

Moduli/teme programa obrazovanja

1. Razvoj javnih politika - Sistem planiranja i ključne potrebe u Crnoj Gori

Broj časova: 24

Oblici nastave		Ukupno
Teorijska nastava	Praktična nastava	
6 časova	18 časova	24 časa

Cilj modula / jedinice učenja:

Upoznavanje polaznika/ca programa s procesom razvoja javnih politika i osnovnih analitičkih metoda, kao i ključnih zahtjeva za strateška dokumenta u Crnoj Gori, uključujući i orodnjavanje.

Ishodi učenja:

- Polaznik/ca zna da objasni proces razvijanja politika u Crnoj Gori.
- Polaznik/ca zna nazive i sadržaj propisa koji čine okvir sistema strateškog planiranja u Crnoj Gori.
- Polaznik/ca zna koje su najvažnije institucije i koja je njihova uloga u sistemu strateškog planiranja u Crnoj Gori.
- Polaznik/ca zna da objasni principe na kojima počivaju strateška dokumenta
- Polaznik/ca zna svih pet principa integracije rodne ravnopravnosti u strateško planiranje, kao i važnost orodnjavanja procesa strateškog planiranja.
- Polaznik/ca razlikuje strateška dokumenta u odnosu na njihovu ulogu u strateškom okviru i zna koja je njihova korelacija.
- Polaznik/ca zna šta je strategija, program i akcioni plan, korelaciju između ta tri pojma, te obavezan sadržaj sva tri dokumenta.
- Polaznik/ca zna da objasni četiri glavna koraka u procesu pripreme strateških dokumenata, i njihovu rodnu dimenziju.
- Polaznik/ca zna da pripremi hodogram/ dinamički plan za izradu strateškog dokumenta, sa ključnim koracima i rokovima za njihov završetak.
- Polaznik/ca zna da objasni šta sve jedan strateški dokument mora da sadrži, uključujući i rodnu perspektivu.
- Polaznik/ca zna da pripremi hodogram/dinamički plan za pripremu strateškog dokumenta, sa ključnim koracima i rokovima za njihov završetak.
- Polaznik/ca koristi platforme za saradnju i planiranje.
- Polaznik/ca zna da, pomoću Vodiča, ocijeni kvalitet uvodnog dijela svog strateškog dokumenta, kao i njegovu rodnu dimenziju.

2. Analiza stanja i identifikacija problema

Broj časova: 24

Oblici nastave		Ukupno
Teorijska nastava	Praktična nastava	
6 časova	18 časova	24 časa

Cilj modula / jedinice učenja:

Osposobljavanje polaznika/ca da primjene savremene metode analize stanja i identifikacije problema, uključujući obavezan rodni aspekt.

Ishodi učenja

- Polaznik/ca zna šta je analiza stanja i koja je njena svrha. Polaznik/ca zna ključne metode i alate za sagledavanje faktora koji utiču na javne politike i da ih analizira iz rodne perspektive.
- Polaznik/ca zna važnost i zna da primijeni alate za vođenje rodne statistike.
- Polaznik/ca zna da primijeni SWOT analizu za svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca zna da primijeni PESTLE analizu za svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca zna da primijeni analizu zainteresovanih strana za svoj strateški dokument, kao i analizu uočenih rodni nejednakosti.
- Polaznik/ca zna da primijeni drvo problema, uključujući i rodni aspekt, za svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca zna da primijeni matricu prioritizacije problema, identifikovanih kroz analizu stanja, za svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca zna da objasni metode i svrhu strateškog predviđanja, te definisanje misije i vizije iz ugla rodne jednakosti.
- Polaznik/ca je upoznat/a sa dobrim primjerima analize stanja u crnogorskim strateškim dokumentima.
- Polaznik/ca zna da, pomoću Vodiča, ocijeni kvalitet urađene analize i rodne analize stanja i problema za svoj strateški dokument.

3. Postavljanje ciljeva i identifikacija indikatora učinka za mjerenje napretka

Broj časova: 24

Oblici nastave		Ukupno
Teorijska nastava	Praktična nastava	
6 časova	18 časova	24 časa

Cilj modula / jedinice učenja:

Osposobljavanje polaznika/ca za postavljanje strateških i operativnih ciljeva u odnosu na identifikovane probleme u okviru analize stanja, kao i za definisanje pratećih indikatora uspjeha sa pripadajućim vrijednostima, uz obavezan rodni aspekt.

Ishodi učenja:

- Polaznik/ca zna definiciju i razliku između strateških i operativnih ciljeva i razumije njihovu rodnu dimenziju.
- Polaznik/ca zna da postavi drvo rješenja na osnovu drveta problema, odnosno da definiše strateške i operativne ciljeve na osnovu identifikovanih problema, da analizira njihov uticaj na životnu sredinu i njihovu rodnu komponentu.
- Polaznik/ca zna elemente i primjenu SMART modela testiranja svrsishodnosti ciljeva. Polaznik/ca zna da definiše SMART ciljeve za svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca je upoznat/a sa primjerima kvalitetno definisanih ciljeva iz crnogorskih strateških dokumenata, primjerima procjene uticaja ciljeva na životnu sredinu i orodnjenosti ciljeva.
- Polaznik/ca zna da, pomoću Vodiča, ocijeni kvalitet postavljenih strateških i operativnih ciljeva za svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca zna šta su indikatori i koja je svrha njihovog postavljanja.
- Polaznik/ca zna koje su vrste indikatora i njihovu povezanost sa aktivnostima, operativnim i strateškim ciljevima. Polaznik/ca zna da postavi indikatore za svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca zna da objasni koje su osobine indikatora, zašto su važne u procesu kreiranja strategije i da provjeri njihovu rodnu senzitivnost.
- Polaznik/ca zna da objasni polazne, prelazne i ciljne vrijednosti indikatora i postavi ih za svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca zna da objasni pojam i svrhu izrade pasoša indikatora i uradi pasoš indikatora za svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca zna da provjeri rodnu senzitivnost indikatora i pratećih vrijednosti.
- Polaznik/ca je upoznat/a sa dobrim primjerima postavljanja indikatora i rodni indikatora u crnogorskim strateškim dokumentima.

-
- Polaznik/ca zna da, pomoću Vodiča, ocijeni kvalitet postavljenih indikatora uspjeha za svoj strateški dokument.
-

4. Planiranje aktivnosti, savjetovanje i komuniciranje strategije

Broj časova: 24

Oblici nastave		Ukupno
Teorijska nastava	Praktična nastava	
6 časova	18 časova	24 časa

Cilj modula / jedinice učenja:

Osposobljavanje polaznika/ca za za definisanje reformskih aktivnosti i sačinjavanje akcionog plana, sprovođenje javnih savjetovanja i komunikaciju strategije.

Ishodi učenja:

-
- Polaznik/ca zna definiciju reformske aktivnosti, kakve aktivnosti moraju biti, te zna da prioritizuje aktivnosti po osnovu raspoloživih vremena i resursa.
-
- Polaznik/ca zna pojam, svrhu, važnost i elemente akcionog plana i kako se popunjava.
-
- Polaznik/ca zna koja su važna pitanja za provjeru inovativnosti akcionog plana i zna da ih primijeni pri izradi strateškog dokumenta.
-
- Polaznik/ca je upoznat/a sa dobrim praksama planiranja aktivnosti u crnogorskim strateškim dokumentima, koje su sagledane sa rodnog aspekta.
-
- Polaznik/ca zna da, pomoću Vodiča, ocijeni kvalitet sadržaja akcionog plana za svoj strateški dokument.
-
- Polaznik/ca zna da objasni korake u toku pripreme strateških dokumenata, princip saradnje te suštinu i svrhu Uredbe o izboru NVO predstavnika/ca. Polaznik/ca zna da pripremi strateški dokument u skladu sa datim kriterijumima i principima.
-
- Polaznik/ca zna šta je Plan odnosa sa javnošću i šta je njegova svrha, zna da objasni osnovne alate odnosa sa javnošću. Polaznik/ca zna da pripremi Plan odnosa sa javnošću za svoj strateški dokument.
-

5. Budžetiranje i troškovi implementacije strategije

Broj časova: 24

Oblici nastave		Ukupno
Teorijska nastava	Praktična nastava	
6 časova	18 časova	24 časa

Cilj modula / jedinice učenja:

Osposobljavanje polaznika/ca za kreiranje budžeta neophodnog za implementaciju javnih politika.

Ishodi učenja:

- Polaznik/ca zna da objasni proces i vremenski okvir planiranja budžeta.
- Polaznik/ca zna da objasni pojam i elemente kvalitetne procjene troškova implementacije strategije.
- Polaznik/ca zna šta su troškovi, razliku između finansijskih i ekonomskih troškova, društvenu, javnu i privatnu perspektivu analize troškova, te razliku između nosioca i generatora troška. Poznaje i alate rodne analize budžetskih troškova.
- Polaznik/ca zna na koji način se sve troškovi klasifikuju i koje su razlike između tekućih i kapitalnih, punih i dodatnih, fiksnih i varijabilnih i direktnih i indirektnih troškova i zna da primijeni klasifikaciju za svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca zna da objasni važnost primjene analize troškova, te ključne principe procjene troškova.
- Polaznik/ca zna da objasni četiri najčešće metode procjene troškova, te njihove prednosti i nedostatke. Polaznik/ca zna da primijeni metode procjene troškova za svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca zna da, pomoću Vodiča, ocijeni kvalitet finansijske procjene za svoj strateški dokument, kao i nivo orodnjenosti planiranih finansijskih sredstava.

6. Monitoring implementacije strateških dokumenata

Broj časova: 24

Oblici nastave		Ukupno
Teorijska nastava	Praktična nastava	
6 časova	18 časova	24 časa

Cilj modula / jedinice učenja:

Osposobljavanje polaznika/ca za kreiranje i sprovođenje monitoring plana implementacije javne politike.

Ishodi učenja:

- Polaznik/ca zna da objasni šta je to monitoring i zašto je važan za strategiju, kao i njegovu rodnu komponentu.
- Polaznik/ca zna da dizajnira monitoring plan sa svim potrebnim aspektima (metode, vrijeme, uloge/odgovornosti, obrasci i plan izvještavanja, rodna perspektiva), za svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca zna koje sve vrste izvještaja postoje te gdje je pozicija izvještavanja u ciklusu planiranja javnih politika.
- Polaznik/ca je upoznat/a sa dobrim primjerima monitoringa i izvještavanja u strateškim dokumentima.
- Polaznik/ca je upoznat/a sa alatima za izvještavanje kroz prizmu rodne ravnopravnosti.

7. Evaluacija strateških dokumenata i izvještavanje

Broj časova: 24

Oblici nastave		Ukupno
Teorijska nastava	Praktična nastava	
6 časova	18 časova	24 časa

Cilj modula / jedinice učenja:

Osposobljavanje polaznika/ca za evaluaciju javne politike i izvještavanje.

Ishodi učenja

- Polaznik/ca zna šta je evaluacija strategije i zašto je ona važna, te koja je razlika između monitoringa i evaluacije.
- Polaznik/ca zna da objasni šta je to ex ante i ex post evaluacija, procesna i evaluacija učinka, formativna i sumativna evaluacija, te intrena, eksterna i mješovita evaluacija.
- Polaznik/ca zna uloge i odgovornosti u procesu evaluacija strategija, kako se vrši priprema, sprovođenje i izvještavanje o nalazima evaluacije te kako se preporuke implementiraju. Polaznik/ca zna da isto primijeni na svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca zna da nabroji i objasni sadržaj rodno-osjetljivog evaluacionog projektnog zadatka.
- Polaznik/ca zna da, za svoj strateški dokument, pomoću Podsjetnika, provjeri da li evaluacioni projektni zadatak ima najvažniji sadržaj.
- Polaznik/ca zna koje su to metode prikupljanja podataka i kako da napravi evaluacionu matricu za svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca zna da objasni format i sadržaj Izvještaja o evaluaciji te da pripremi obrazac izvještaja o evaluaciji za svoj strateški dokument.
- Polaznik/ca zna da, za svoj strateški dokument, pomoću Podsjetnika, provjeri da li Izvještaj o evaluaciji ima sve neophodne elemente.

-
- Polaznik/ca zna da objasni koji su to koraci koji dolaze nakon obavljene evaluacije i kako se nalazi i preporuke evaluacije koriste za pripremu naredne strategije.
-
- Polaznik/ca zna principe održivosti orodnjavanja strateškog planiranja
-
- Polaznik/ca zna načine dostizanja rodno transformativnih politika.
-
- Polaznik/ca je upoznat/a sa dobrim primjerima evaluacije strateških dokumenata u crnogorskoj praksi.
-
- Polaznik/ca zna da, pomoću Vodiča, ocijeni sadržaj svog strateškog zadatka u smislu monitoringa i evaluacije.
-